

man maa lægge særlig stærk Vægt paa, hvad der er kommet frem efter den Tid, da Kommissionen blev nedsat, og særlig tror jeg, at man efter den Erfaring, man har gjort med Hensyn til Indflydelsen af Søbade paa skrofuløse Sygdomme, absolut bør tage Hensyn til, at der er let Adgang til Søbade paa det Sted, hvor Anstalten bliver lagt. Hvad dernæst Størrelsen af Tilskuddet angaar, ligger det jo i Sagens Natur, at jeg egentlig godt kan være enig med det ærede Medlem, men jeg maa dog gøre opmærksom paa, at der staar et lille Ord i Forslaget, der antyder noget lignende, idet der ikke staar Summen 60,000 Kr., men „indtil 60,000 Kr.“, og det er selvfølgelig ikke Meningen, at man, hvis der ikke er Grund til at bruge et saa stort Beløb, saa skulde bruge mere end nødvendigt. Der staar altsaa „indtil 60,000“ Kr., og de 60,000 Kr. ere jo tillige sat i bestemt Forhold til det Antal Fripladser, som det bliver nødvendigt at uddele, og som Staten altsaa skal have Ret til at besætte. Med Hensyn til Økonomien, der føres ved disse Anstalter — ja, ogsaa der kan jeg i Hovedsagen være enig med det ærede Medlem, idet jeg dog ligesom han bestemt vil udtale dette, at det ikke med disse mine Ord paa nogen Maade er min Hensigt at rette noget Angreb paa den ærede Bestyrelse for Ebberødgaard. Det er jo altid vanskeligst, naar man skal bygge en saadan Anstalt den første Gang; det er lettere for den, der skal bygge den næste, da han har de Erfaringer, gode eller slette, man har faaet Lejlighed til at gøre ved Anlægget af den første Anstalt. Jeg maa maaske med Hensyn til de Spørgsmaal, som her blive fremdragne af det ærede Medlem, gøre opmærksom paa, at ogsaa jeg for mit Vedkommende har haft Lejlighed til at gøre mig nærmere bekendt med de Aandssvageanstalter, vi have her i Landet. I 1892 blev der forelagt et Lovforslag om de Kellerske Anstalter, og jeg var Formand i det af Landstinget om denne Sag nedsatte Udvalg. Det vil være i en Del af de ærede Medlemmers Erindring, at det, som det jo ogsaa er fremhævet i Dag, oprindeligt var Tanken at gøre Anstalterne til en Statsanstalt. Jeg kan endnu tilføje, at da Udvalget blev valgt, var det saaledes, at denne Tanke fra først af egentlig fandt Tilslutning hos de fleste Medlemmer af Landstinget, og der var, saa vidt jeg husker, ikke andre end afdøde Thomas Nielsen og jeg, der stode bestemt paa den modsatte Side,

medens nogle stode vaklende. Dette Punkt gav Anledning til en Forhandling, og vi bleve da enige om, at det vilde være rettest at undersøge de Anstalter, vi have. Da vi havde undersøgt dem og set, hvorledes de Kellerske Anstalter vare indrettede, og hvor fortræffelig Prof. Keller forstod at styre ogsaa den økonomiske Side af Sagen, bleve vi, endog inden vi vare helt færdige med Undersøgelsen, alle enige om, at vi burde opgive Tanken om at gøre den ny Anstalt til en Statsanstalt, og enige om, at vi burde gøre den til en selvejende Institution. Jeg skal i saa Henseende sige, og jeg haaber ikke derved at begaa nogen Indiskretion, at en saa fortræffelig Mand som afdøde Tømmermester Kayser udtalte om Aftenen, inden vi gik bort fra Kellers Anstalt, at han ved, hvad han havde set, var bleven fuldstændig overbevist om, at man ikke burde berøve denne Mand Friheden til at virke, men burde indrette sig saaledes, at Anstalten blev en selvejende Institution, saaledes at vi beholdt ham i Spidsen. Jeg tror ogsaa aldeles afgjort, at det vil være det rigtige, at Sagen ordnes saaledes, og at man paa den Maade navnlig ogsaa opnaar den mest økonomiske Drift og Styrelse. I Anledning af, hvad det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds (Dinesen) udtalte om, at man skulde vogte sig for at faa kostbare Bygninger, skal jeg bemærke, at under de Forhandlinger, som have været førte med Prof. Keller angaaende den paagældende Anstalt, have vi netop været enige med ham om, at man burde undgaa kostbare Bygninger, og at man skulde indrette sig paa ikke blot at gøre Bygningerne saa hensigtsmæssige som muligt, men ogsaa undgaa al overflødig Kostbarhed. Og jeg skal i saa Henseende i Anledning af en Udtalelse af et andet æret Medlem gøre opmærksom paa, at det er ikke ligegyldigt, om der paa den paagældende Grund til den Anstalt, man har paatænkt at opføre, alt findes Bygninger, samt af hvilken Beskaffenhed disse ere, thi det er rigtignok Tanken, at naar man bestemmer sig for Brejning, skulle Bygningerne der blive staaende, og man skal ogsaa nok faa Brug for dem. — Hvad Undervisningen angaar, brugte det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 3dje Valgkreds det Udtryk, at den var for doktrinær. Jeg er nu ganske vis paa, at det ærede Medlem ikke paa nogen Maade har haft til Hensigt at udtale noget, som kunde være et Angreb paa de Kellerske Anstalter. Dertil kender jeg alt for godt hans Stilling til Sagen, og det er da heller